

Dr. Csíky Gábor 1915–2001

*Egy a Tudomány
Egy a Haza
Egy az Isten!*

Édesanyja, KORONKI Gizella, torockói unitárius bányászcsalád lánya volt, édesapja pedig, a kalotaszegi Csíky Ferenc, MÁV alkalmazott.

A Kükküllő vármegyei Kiskapuson született, 1915. szeptember 20-án. Elemi és középiskolai tanulmányainak állomásai: Segesvár, Brassó (megalapozva kiváló német nyelvtudását). Brassóban érettségizett, 1933-ban.

Először a budapesti József Nádor Műegyetem vegyészmérnöki karára iratkozott be (1934/5. tanév), majd a román főváros, Bukarest tudományegyetemére. Tanulmányait azonban meg kellett szakítania, hogy katonai szolgálatot teljesítsen a román hadseregben, 1937–38-ban. Bukarestben kapott természettan-kémia szakos tanári diplomát 1940 júniusában. Szívében azonban mindörökké, szenvedélyesen erdélyi magyar maradt.

A második bécsi döntés idején, 1940-ben éppen fegyvergyakorlaton volt a román hadseregben. Szeptemberben leszerelték, és szüleivel együtt Kolozsváron telepedett le. Az újra magyar kézbe került, és újra FERENC József nevet viselő kolozsvári egyetemen lett gyakornok, SZENTPÉTERY Zsigmond professzor mellett, 1940 decemberében.

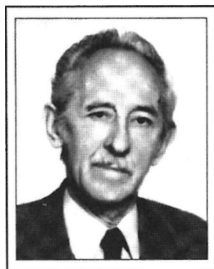
Azonban alig néhány hónap múlva, 1941 márciusában felcserélte Kolozsvárt Budapesttel, és VENDL Aladár professzor tanársegédje lett a budapesti Műegyetem Ásvány-Földtani Tanszékén. Nála szerezte meg a doktori címet, még ugyanazon év júniusában, ásványtan, földtan és növénytan tárgyából. Doktori értekezése: „Adatok az erdélyi dácitok ismeretéhez”

1941. augusztus–november hónapokban, majd 1942 novemberében ismét katonai továbbképzésben kellett résztvennie, immár a magyar királyi honvédség kötelékében, Szamosújváron és Kolozsváron.

Életének döntő fordulata 1942 októberében következett be, amikor a József Nádor Műegyetemtől megválva a Magyar–Német Ásványolaj Rt (MANÁT) alkalmazottja lett. (Míután 1942 nyarán „ásványolaj kutató munkálatokban” vett részt.) Ezzel egy életre (nagyon mozgalmas és eredményes életre) eljegyezte magát a szénhidrogénkutatással.

Mint üzemi geológus, elsősorban a nagyalföldi kutatásoknál (Tótkomlós, Kőrösszegapáti, Berekböszörmény, Kismarja), valamint a Muraközben dolgozott.

1944. október 1-én kilépett a MANÁT Rt szolgálatából, és szüleivel együtt Szombathelyen telepedett le.

1945. január elején katonai szolgálatra kellett bevonulnia a rohamtüzérekhez. 1945. március 27-én csapattestét elindították Ausztriába. Először a németek fegyverezték le őket (!), majd amerikai hadifogságba kerültek. Hazatérvén (1945. szeptember 22-én érkezett Komáromba). Igazolási eljárásom kellett átesnie; ezt követően hazatérhetett Szombathelyre és leszerelték.

1945. november végén feleségével, HRIVNÁK Margittal („Gyöngyi”) Tótkomlóson telepedett le. 1946. január 1-től az időközben gazdát cserélt, Magyar Szovjet Olajpari RT-vé (MASZOVOL, majd MASZOLAJ) kőolajvállalat geológusa, majd üzemvezetője lett. Ez alakult át később OKGT-vé (Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt), amelynek CsÍKY Gábor szorgalmas és eredményes munkatársa maradt 1976 májusában bekövetkezett nyugállományba vonulásáig.

1950-ig a Nagyalföldön dolgozott (Berekböszörmény, Biharnagybajom). Majd a sikeres cinkotai, demjéni, fedémesi és őrszentmiklósi kutatásokat vezette a budapesti Kutatási Főosztályon. 1951–54-ben a MASZOLAJ Geofizikai Vállalatának főgeológusa volt. Nyugdíjasként 1977-től 1991-ig a Magyar Állami Földtani Intézetnek dolgozott.

A földtudományokat mindig szerves egységnek tekintette, elméletben és gyakorlatban is. Ennek megfelelően egyaránt tagja volt a Magyar Földrajzi Társaságnak, a Magyar Geofizikusok Egyesületének, a Magyarhoni Földtani Társulatlaknak, és az Országos Magyar Bányászati-Kohászati Egyesület (OMBKE) Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztályának. (A Magyar Geofizikusok Egyesülete alapító tagjának egyike volt, és tiszteleti tagja lett).

Az 1960-as évektől kezdve érdeklődése mindinkább a földtani tudományok múltjára irányult, és szakirodalmi tevékenysége is erre a területre helyeződött át.

Alapító tagja volt, 1970-ben, a Magyarhoni Földtani Társulat Tudománytörténeti Szakcsoportjának. 1975-ben (akkor már Szakosztály volt), ennek titkára lett, és lelkes szerkesztője a Földtani Tudománytörténeti Évkönyvnek (1995-ig). 1976-ban az IUGS (a Földtudományok Nemzetközi Uniója) és az IUHPS (A Tudománytörténet és Tudományelmélet Nemzetközi Uniója) közös bizottságának, az INHIGEO-nak rendes tagja lett.

Mint ilyen, Magyarország képviselője volt a bizottságban. Annak több szimpóziumán vett részt, előadásokat is tartva, Németországban (Münster 1978, Drezda 1991), Franciaországban (Párizs 1980) és Olaszországban (Pisa–Padova 1987). Oroszlánrésze volt abban, hogy 1982-ben az INHIGEO jubileumi X. szimpóziumát Budapesten tartották. Tevékeny tagja volt a MTE SZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságának, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottságának is.

Számos szakmai elismerésben és kitüntetésben részesült: a Bányászat, a Nehézipar, valamint a Földtani Kutatás kiváló dolgozója; Bányász Érdemérem bronz, ezüst, majd arany fokozat.

Hetvenedik életévének betöltése után, 1986-ban további elismerésekben volt része a Magyarhoni Földtani Társulat részéről, amelynek már választmányi tagja volt, és 1969-től emlékgyűrüjének birtokosa. A Tudománytörténeti Szakosztály elnökévé választották, megkapta a MFT Emlékgyűrüjét és tiszteleti tagságát, 34 éves kőolajföldtani munkásságáért pedig a Pro Geologia Applicata Emlékéremmel tüntették ki. Majd 1989-ben MTE SZ díjat kapott.

1995-ben, 80. születésnapja alkalmából az ő tiszteletére készült a Magyarhoni Földtani Társulat Földtani Tudománytörténeti Évkönyvének 7. különszáma. HÁLA József és HORVÁTH Csaba szerkesztésében, (60 oldal), amely méltatásokon kívül addig megjelent 439 (!) írásának bibliográfiai adatait tartalmazza.

1997-ben visszavonult a Tudománytörténeti Szakosztály elnökségétől, és annak örökös díszelnökévé választották.

A szakosztály működését Gábor bácsi továbbra is, élete végéig, figyelemmel kísérte, ameddig csak képes volt rá, részt vett a rendezvényein. Különösen örült az erősödő erdélyi kapcsolatoknak. Sajnos, „összekomorodott” egészsége már nem engedte meg neki, hogy -- vágya szerint – megegyeszer viszontláthassa fiatalságának Erdélyországát, kincses Kolozsvárt, a Farkas-utcát. Felesége 55 évi házasság után, 2000-ben elhunyt.

Szíve 2001. november 8-án szűnt meg dobogni. Hamvait 2001. dec. 6-án, a rákoskeresztúri köztemetőben helyezték örök nyugalomra. Az unitárius egyház és a Magyarhoni Földtani Társulat búcsúztatta. Gyászolja családja: Gábor fia és felesége KOVÁCS Andrea, fiaik Máté és Bálint; Zsolt fia és felesége született PATKÓ Zsuzsa, fiaik Balázs és Gábor.

Szakmai hagyatékának nagyobb része a Magyar Természettudományi Múzeum Tudománytörténeti Gyűjteményében, kisebb része a zalaegerszegi Magyar Olajipari Múzeum Archivumában nyert elhelyezést, még 2000-ben.

Dr. Csíky Gábor publikációinak jegyzéke 1995-ig megtalálható a nyolcvanadik születésnapjára készült kiadványban: HÁLA J., HORVÁTH Cs. (szerk.) 1995: Hat évtized a magyar földtan szolgálatában. – A nyolcvanéves dr. Csíky Gábor köszöntése és irodalmi munkássága. – *Földtani Tudománytörténeti Évkönyv*, 7. különszám 60 p. – Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest

Ezt követően még két írása jelent meg:

- Csík Gyábor 1996: Emlékeim PAPP Károlyról. – 42–44. old. – In: HÁLA J. (szerk.): Tápiószágtól Tápiószáig. Tisztelgés PAPP Károly geológus emléke előtt. – *Tápiószág Barátainak Köre*, 66 p. Tápiószág
- Csík Gyábor 1997: A földtudományok honi történetéből, különös tekintettel az erdélyi tudományosságra. – GAZDA I. (szerk.): *Magyar Tudománytörténeti Szemle Könyvtára* 5, 114 p. Budapest

DUDICH Endre